

GÜNDEM:
FELAKETLE
DAHA BÜYÜK
FELAKET
ARAKESİTİNDE
İHMALLER VE
ALINMAYAN
ÖNLEMLER

MİMARLIK
EĞİTİMİNİN
GÜNCEL
SORUNLARI

TARİHİ
HASANPAŞA
GAZHANESİ'NDEN
MÜZE
GAZHANE'YE

UIA RIO
KONGRESİ'NİN
ARDINDAN

EŞİKTE OLAN:
270° SİVRİHİSAR

TASARIM
KORİDORU
OLARAK
TIRTIL

NADİR BİR
TURİZM YAPISI
ÖRNEĞİ:
PETEK
PANSİYON

OSMANLI
MİMARLIĞI VE
BALYAN
ARŞİVİ'NE
BAKMAK

2 İNGİLİZCE ÖZET / ENGLISH SUMMARY
4 MİMARLIK DÜNYASINDAN

MİMARLIK GÜNDEM

- 8 Felaketle Daha Büyük Felaket Arakesitinde İhmaller ve Alınmayan Önlemler / Doğanay Tolunay

GÜNCEL

- 10 • Mimarlık Eğitiminin Güncel Sorunları / Bülend Tuna
- Bir Uzun Koruma Mücadelesi: Tarihi Hasanpaşa Gazhanesi'nden Müze Gazhane'ye / Burçin Altınsay Özgüner

ETKİNLİK

- 21 • UIA 2021 Rio Kongresi'nin Ardından: Kadim Sorunlar, Yeni Yöntemler, Yeni Ufuklar... / Ayşen Ciravoglu
- Kentin Değişimini Gündelik Hayat Üzerinden Okumak: Bursa'da "Dönüşen Kentler, Değişen Yaşamlar" / Gürkan Okumuş
 - Öncü ve Çok Katmanlı Bir Endüstri Mirası Koruma Örneği Olarak "Kundura'nın Hafızası: Bir Fabrikaya Sığın Dünya" Sergisi / Hakan Koçak
 - Kesişmeler ve Katmanlar: Paylaşılan Kutsal Mekânlar Sergisi / Ayşin Zoe Güneş

YARIŞMALAR

- 35 • Sağlık Çalışanlarına Şükran ve Anma Mekânı Proje Yarışması
- Salgınlar ve Sağlık Emekçilerini Anma Mekânı Tasarım Yarışması

GÜNCEL: Bir Uzun Koruma Mücadelesi: Tarihi Hasanpaşa Gazhanesi'nden Müze Gazhane'ye

MİMARLIK ELEŞTİRİSİ: Eşikte Olan: 270° Sivrihisar

- Büyükada Fayton Meydanı Kentsel Tasarım Yarışması
- Mimar Sinan Müzesi ve Mimarlık Merkezi Ulusal Mimari Proje Yarışması
- Talas Millet Bahçesi ve Kültür Merkezi Kentsel Tasarım Yarışması
- Karaduvar Mahallesi Kentsel Tasarım Proje Yarışması

TEHDİT ALTINDAKİ KÜLTÜR MİRASI

- 53 Meydanı Tanımından Koparmak: Uşak Hükümet Binası / Çağlar Samancı

MİMARLIK ELEŞTİRİSİ

- 54 • Eşikte Olan: 270° Sivrihisar / Özgün Özçakır
- Mimari Bir Vaka Çözümlemesi: Tasarım Koridoru Olarak Tırtıl / Burak Altınışık

MİMARLIK-DEMOKRASİ-KATILIM

- 62 Finansallaşma Sürecinde Kentsel Dönüşüm ve Devlet / Galip L. Yalman

CUMHURİYET DÖNEMİ MİMARLIĞI

- 66 Fenerbahçe'de Tarihe Tanıklık Eden Nadir Bir Turizm Yapısı Örneği: Petek Pansiyon / Efsun Ekenyazıcı Güney, Hande Tulum

YAYIN DEĞERLENDİRME

- 72 Seyahat Halinde Bir Arşiv ve Çoğunlukçu Olmayan Mimarlık Tarihi Yazımı: Osmanlı Mimarlığı ve Balyan Arşivi'ne Bakmak / Aslıhan Günhan

76 YAYINLAR

TEMA[S]

- 80 Norveç'te Bir Açık Hava Banyosu Enstalasyonu: FLYT / Merve Şanlı

Eşikte Olan: 270° Sivrihisar

Özgün Özçakır

“Yerleştiği kayalık topoğrafyaya uyumlu geometrik bir dille kurguladığı katmanlı platformlarla kenti ve üzerinde yer aldığı doğal ortamı farklı düzlemlerde ve çeşitlenen bakış açılarından deneyimleme imkanı sunan tasarım kurgusu; platformların uç kısımlarında ahşap zemin döşemesinin cam malzeme ile şeffaflaşarak sonlandırılmasıyla panoramik görüşü sağlayan ve strüktürün baskın etkisini azaltan malzeme seçimi; kent simgesi ile bütünleşerek ve kent merkeziyle güçlü bir ilişki kurarak sahip olduğu temsili kimliğini zengin kurguyla güçlendirilmiş yalın bir tasarımla öne çıkaran mimari düşüncesi nedeniyle” 270° Sivrihisar yapısı, 2020 Ulusal Mimarlık Ödüllerinde “Yapı / Çevre Dalı Ödülü”ne değer görüldü. Yazar yapının, Sivrihisar’ın doğal mirası olan kayalıklar ile kültürel mirası olan tarihî yerleşimin ara yüzünde yer aldığına dikkat çekiyor ve Sivrihisar’ı bir geçiş noktası olmanın ötesine taşıyarak bir durak haline gelmesine katkısını vurguluyor.

Eskişehir Ovası’nın uçsuz bucaksız yataylığı içerisinde Sivrihisar, özgün topografik yapısıyla ansızın yükselen ve adeta bir röper olan Sivrihisar kayalıklarının eteklerinde yer alması nedeniyle kilometrelerce uzaktan bile göze çarpan tarihî bir yerleşim. Ancak uzun bir zaman Sivrihisar, tarihsel önemine ters düşecek bir şekilde, so-

Özgün Özçakır
Dr., Hollanda
Araştırma Enstitüsü

1. 270° Sivrihisar’dan yerleşime bakış

mut ve somut olmayan değerleri nedeniyle ziyaret edilen tarihî bir yerleşim değil, sadece çeperinden geçip gidilen sıradan bir geçiş noktası haline gelmişti.

Sivrihisar’ın tarihî dokusu ile birlikte en başta Sivrihisar kayalıklarının oluşturduğu doğal nitelikleri, tarihî yerleşimi kültür turizmi için önemli bir potansiyele dönüştürmekte. Bu potansiyeli, tarihî kentin yolların kesişiminde olan merkezî konumu sonucu oluşan ulaşım kolaylığı perçinlemektedir. Bu potansiyelin farkında olan Sivrihisar Belediyesi, tarihî yerleşimi önemli bir kültür turizmi odağına çevirmek için 2000’li yılların başından başlayarak yerleşimin anıtsal ve konut yapıları ile birlikte tarihî dokusunun korunması, onarımı ve topluma yeniden kazandırılması için çalışmalar yapmakta. ODTÜ Kültürel Miras Koruma Lisansüstü Programı’nda 2009 sonbahar dönemi içerisinde yaptığımız çalışma¹ sırasında yerel yönetim temsilcileri ile gerçekleştirdiğimiz sözlü mülakatlarda da karar vericilerin kültür turizmi konusunda oldukça istekli oldukları göze çarpıyordu. O yıl, 2004 yılında gerçekleşen yasal düzenlemeler² ile tarihî çevrelerin korunması ve onarımı için yerel yönetimlere verilen geniş hakların doğal bir sonucu olarak, Sivrihisar’da gerçekleşecek olası dönüşümün ipuçları görülmekteydi.³

Fakat o dönemde Sivrihisar’da çok az sayıda yapı kapsamlı onarım geçirmiş ve henüz kültür turizmi için ziyaretçilerin ilgi odağına yerleşmemişti. Bugün ziyaretçilerin ilgi odağı olan birçok yapı -Zaimoğlu Konağı, Metin Yurdanur Müzesi Açık Hava Heykel Müzesi, Surp Yerrortutyun (Ermeni) Kilisesi- ya henüz açılmamış ya da yapıları koruma / onarım projeleri tamamlanmamıştı. Ancak bugün Sivrihisar -Sivrihisarlıların altını çizdiği üzere TRT’de yayınlanmakta olan Gönül Dağı dizisinin de etkisiyle- yoğun olarak ziyaret edilmekte, önceki yılların aksine geçip gidilen bir yer olmaktan çıkarak bir kültürel turizm destinasyonu haline gelmiştir.⁴

Sivrihisar’da yaptığımız çalışma üzerinden geçen 10 yıldan fazla süreye bakıldığında, kişisel gözlemim, Sivrihisar’ın geçirdiği değişimin şaşırtıcı olduğu yönünde.⁵ Bu dönüşümün bir odağı da Sivrihisar kayalıklarının eteğinde yer alan ve Sivrihisar’ın farklı dönemlere tarihlenen kültürel miras niteliğindeki önemli anıtsal yapılarını Saat Kulesi’ne bağlamayı amaçlayan 270° Sivrihisar projesi. (Resim 1) Daha detaylı bir değerlendirmesini yazının bir sonraki bölümünde yapacağım yapı, en basit tanımıyla, Saat Kulesi’nin çevresinde kurguladığı farklı yüksekliklerde fakat birbirlerine bağlı ahşap platformlar ile Sivrihisar’ın ve Eskişehir Ovası’nın sonsuz coğrafyasının izlendiği bir vakit geçirme, soluklanma ya da günümüzün popüler tabiriyle “özçekim yapma” durağı olarak tanımlanabilir.⁶

Fotoğraf: Engin Volkan

SİVRİHİSAR: Tarih Boyunca Yolların Kesişiminde Yer Alan Bir Miras Alanı⁷

Sivrihisar, tarihi binlerce yıl öncesine uzanan ve Hitit, Frig, Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı Uygarlıkları hakimiyetinde varlığını sürdürmüş, Anadolu Bozkırının ortasında yer alan, tarihî bir yerleşim yeridir. Sivrihisar, tarihi boyunca ana ulaşım yollarının kesişiminde olması nedeniyle, önemli bir ticaret merkezi olmuştur. Sivrihisar tarihi kent merkezinde günümüze kadar ulaşan yapıların büyük bir kısmı, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine tarihlenmektedirler.

Selçuklular döneminde Sivrihisar, ikinci derece kervan yolları ve posta yollarının durak noktasındaki konumu ve özellikle 11. ve 12. yüzyıllarda ticari aktivitelerle önem kazanan merkezler arasına girmiştir. Şu anda kentte varlığını sürdüren ve Selçuklu döneminden anıtsal yapılar ile birlikte ticari bir merkezin çevresinde biçimlenen konut dokusunun varlığı bu savı güçlendirmektedir.⁸ Bu döneme tarihlenen yapılardan en önemlisi, UNESCO Dünya Kültür Mirası Geçici Listesi'nde yer alan "Anadolu'nun ahşap çatılı ve ahşap direkli camileri"nden biri olan Sivrihisar Ulu Camisi (1231)'dir.⁹

Sivrihisar, Osmanlı döneminde de önemini korumuş olup 15. ve 16. yüzyıllarda Sivrihisar'ın kale, han, kervansaray, hamam, pazaryeri, çarşı, kapan, medrese ve ibadethanesiyle fiziksel nitelikleri ve sosyal yapısıyla bir kent niteliğine ulaştığı söylenebilir.¹⁰ Sivrihisar'ın Ermeni nüfusu, ticari ve idari faaliyetleriyle günlük hayatta önemli bir role sahip olmuş; kentin kuzeyinde yer alan yerleşimleri günümüzde tamamen yok olmuş olsa da, bugün kültür merkezi olarak yeniden işlevlendirilmiş Surp Yerrortutyun (Ermeni) Kilisesi'nin (1881) anıtsallığı Ermeni nüfusun kentteki önemini ortaya koymaktadır.¹¹ Osmanlı döneminde Sivrihisar kayalıklarının eteklerine, günümüzün sembol yapılarından Saat Kulesi (1900) inşa edilmiştir.

Hem kilisenin hem de Saat Kulesi'nin, farklı yıllarda yapılan sözlü mülakatlar ışığında, Sivrihisar'da yaşayanlar tarafından yerleşimin çok kültürlü mimari mirasının sembolleri olarak görüldüğü anlaşılmıştır.¹² Bu sembol değerinin doğrultusunda, Saat Kulesi ve çevresi, günümüzde Sivrihisar için önemli olan çeşitli festival ve etkinliklere de ev sahipliği yapmaktadır. (**Resim 2**)

Sivrihisar'ın çok katmanlı geçmişi ve bu geçmişin günümüzdeki mekânsal yansımaları olan kültürel mirası, 270° Sivrihisar projesinin altlığını oluşturmaktadır. Bu bağlamda 270° Sivrihisar, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine tarihlenen ve kentin çok-kültürlü geçmişini yansıtan üç önemli anıtsal yapısını -Sivrihisar Ulu Camisi, Surp Yerrortutyun (Ermeni) Kilisesi ve Saat Kulesi- birbirine bağlayan kentsel ağına parçası olan bir izlektir.

270° SİVRİHİSAR: Doğal, Kültürel ve Tarihî Odakları Birbirleriyle Bağlayan Eşikte Bir Yapı

Sivrihisar kayalıklarının yükselmeye başladığı, tarihî yerleşimin kuzeyinde yer alan yani Sivrihisar'ın doğal mirası ve kültürel mirası arasında kalan bu "boşluk", bir ara yüz ya da eşik olarak adlandırılabilir. Alana bugün bir "boşluk" diyebilirsek de burası aslında öncesinde yapılabilecek bir alan. Yakın çevresinde büyük bir Ermeni kilisesinin

Kaynak: <https://www.cmturk.com/yasam/eskişehirdeki-festivalde-5-ton-sucuk-2-saatle-tuketildi>

2. Sivrihisar Sucuk Festivali esnasında Saat Kulesi ve çevresi

3. Metin Yurdanur Açık Hava Heykel Müzesi'nden 270° Sivrihisar

4. Saat Kulesi'nin bazası ve belirleyicisi olarak 270° Sivrihisar

ve şu anda yıkıntı halinde olan bir Ermeni hamamının varlığı ile beraber geçmiş farklı yıllara tarihlenen hava fotoğraflarında takip edilebilen izlerin gösterdiği üzere, bahsedilen "boşluk" alanda Ermenilerin yaşadığı mahallelerin yer aldığı biliniyor.

Sivrihisar'da yaşayan Ermeni nüfusun kenti terk etmesinin ardından yıllar içinde mahallenin kaybolması ile oluşan bu "boşluk", günümüzde de Metin Yurdanur Açık Hava Heykel Müzesi'ne ev sahipliği yapmakta. (**Resim 3**) Yoğun kent dokusu içerisindeki gezintinin sırasında geniş bir açıklığa eriştiğiniz bu alan, bir yandan kayalıklarına bir yandan da Surp Yerrortutyun (Ermeni) Kilisesi ile beraber Sivrihisar'ın tarihî kentsel dokusuna panoramik bakışlar sağlayarak çok katmanlı bir deneyim sunan bir alan. 270° Sivrihisar'ın kayalıklara yükselen başlangıç noktası bu eşikte yer alıyor ve ziyaretçiler, Sivrihisar kayalıklarının arasından ilerleyerek Sivrihisar'ı ve Eskişehir Ovası'nı, farklı yüksekliklerde ve farklı açılarda gözlemlemeyi sağlayan ahşap platformlara ulaşıyor.

Yapının ana tasarım kriteri, içinde bulunduğu kültürel ve doğal peyzajı dikkate alarak mevcut topografyaya en az müdahale ile bütünleşmek olarak benimsenmiş. Bu bağlamda yapının, 2020 Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Seçici Kurulu'nun de altını çizdiği gibi -Saat Kulesi ve üzerinde yerleştiği kayalıkların kent için önemli bir odak olması nedeniyle- Saat Kulesi'ne ve kayalıklara kentten bakışı kesmeyen, aksine "baza" etkisi yaratarak Saat Kulesi'nin varlığını vurgulayan bir etki doğurması hedeflenmiş.¹³ (**Resim 4**)

Böylesi zorlu bir topografyada, parçalı olsa da yatay platformlar yerleştirmek, tasarımcıların karşısına zorlayıcı bir tasarım problemi olarak çıkıyor. Önceden uygulanmak istenen ama yarıda kalan projenin bozmuş olduğu kısımlar, yeni tasarım için yol gösterici olabileceği de karmaşık geometriyi anlamak gelişkin belgeleme

5. 270° Sivrihisar

Fotoğrafçı: Özgün Özçakır

6. Mimari detaylar ve noktasal ankrajlar

Fotoğrafçı: Cansu Ekici

Fotoğrafçı: Cokkhan Okumus

Fotoğrafçı: Özgün Özçakır

7. Korkuluklarda ve zemin döşemesinde cam malzeme kullanılarak yapının şeffaflaştırılması

araçlarının kullanımı gerekliliğini doğuruyor. Bu zorlukla baş edebilmek için, öncelikle kayalık alan fotogrametrik haritalama yöntemleri kullanılarak belgeleniyor ve elde edilen üç boyutlu model üzerinde yapılan çalışmalarla teras yüzeylerinin konumlanışları için farklı alternatifler geliştiriliyor. Bu alternatifler belirlenirken temel ilke, kayalıkların önceden tahrip olmuş kısımlarını algılanamaz kılmaz olarak belirleniyor ve geçirgen olmayan ana ahşap platformlar tahrip olmuş alanların üzerine yerleştiriliyor.¹⁴ (Resim 5)

Yapının karşılaştığı diğer bir zorluk ise amorf kayalık bir yüzeyde dikey taşıyıcı elemanların nerelere konumlandırılacağı ve nasıl tasarlanacağı oluyor. Proje alanında yapılan ankraj denemeleri ve yapısal analizler sonucunda, proje ekibi tarafından kayalıkların doğal birer taşıyıcı olarak kullanılabilmesi düşünüyor. Kayalıklara en az müdahale ilkesiyle, çelik taşıyıcılar kayalara noktasal ankrajlar ile bağlanıyor.¹⁵ (Resim 6) Proje ekibi, kayalık proje alanındaki olası montaj zorlukları göz önünde bulundurularak hem yapısal elemanların rahat taşınabilir ve kolay birleştirilebilir hem de detayların uygulanabilir olmasına önem veriyor.¹⁶

Üstüne yerleştiği etkileyici topografya üzerinde görsel kesintiye yol açmamak adına yapıyı şeffaflaştırmak, 270° Sivrihisar'ın çözmeye çalıştığı tasarım problemlerinden biri olmuş. Korkuluklarda çelik halat ve cam malzemeler kullanılarak kayalık görünümünün kapanmasının önüne geçilmiş.¹⁷ 2020 Ulusal Mimarlık Sergisi ve Ödülleri Seçici Kurulu'nun da altını çizdiği gibi, ahşap platformların Eskişehir Ovası ve Sivrihisar'a doğru uzanan uç kısımlarında, zemin döşemesi cam malzeme kullanılarak ile şeffaflaştırılmış, böylece yüksekliğin hissedilmesi, doğal dokunun kesintisiz algılanması ve yapının baskın etkisi azaltılmaya çalışılmış.¹⁸ Yaptıkları bu müdahalelerle, müelliflerin yapıyı şeffaflaştırmayı başardıklarını söylemek mümkün. (Resim 7)

Sonuç olarak, tarihî konut dokusu ve Sivrihisar kayalıkları arasındaki ara yüzde bulunması, yarı-şeffaf bir biçimde kayalıklardan uzanarak Sivrihisar'a ve Eskişehir Ovası'na yüzünü dönerken malzeme seçimi ve yataylığıyla görünmez olmaya çalışan kurgusuyla "eşikte olan" bir yapı 270° Sivrihisar.

BİTİRİKEN

Hem kendisinin üzerinden Sivrihisar'a ve Eskişehir Ovası'na baktığımız hem Sivrihisar'dan ve Eskişehir Ovası'ndan kendisine baktığımız 270° Sivrihisar için, kayalıkların topografyasını göz önünde bulunduran ve kimi yerlerde şeffaflıklara sahip daha hafif ve daha şeffaf bir tasarım önerisi geliştirilmiştir. (Resim 8) Bu durum, yapının tasarımcılarının vurguladığı gibi, tasarlama sürecinde diyalog temelli bir tasarım dilinin etkili olduğunu ve dramatik etkisi yüksek Sivrihisar kayalıkları ile bu kayalıkların eteklerinde yer alan simgesel / anıtsal Saat Kulesi'nin birlikteliğinin oluşturduğu "yer" in önüne geçmeyen, aksine "yer" le hassas bir şekilde bütünleşerek yere ait olma çabasını onaylıyor.¹⁹ Böylece 270° Sivrihisar, tektoniğiyle beraber mimari detaylarını kullanıcılarından sakınmadan dışa vuran, mütevazı olduğu kadar "yer" le güçlü bir biçimde ilişki kurarak var olan bir yapı. (Resim 9)

Kısa da olsa yapıyı ziyaretimizde gözlemim²⁰, salgının en hareketli günleri olması nedeniyle seyahat kısıtlamalarının gündemde olduğu bir dönem olsa da yapının hem Sivrihisarlılar hem de farklı şehirlerden gelen ziyaretçiler tarafından yoğunlukla kullanılan ve tarihî kentle entegre olmayı başarmış olduğu. Günümüzün salgın koşulları nedeniyle, insanların açık alanda vakit geçirme isteği ve ihtiyacının arttığı düşünüldüğünde, 270° Sivrihisar'ın önemli bir kentsel odak olmaya devam edeceğini söylemek mümkün.

Kentliler için önem atfedilen kültürel ve doğal alanlarda müdahaleler, tasarımcılar için oldukça karmaşık bir problem. Tarihî kentsel çevrelerde nitelikli kentsel enjeksiyonlar, yerlilerin ve ziyaretçilerin yaşadıkları ya da ziyaret ettikleri alanlar ile etkileşimi artırmaya ve bu etkileşimi farklılaştırmaya, böylece yerlilerin ve ziyaretçilerin yerleşim yerleri ile bağının güçlendirmesine yol açmakta. Türkiye mimarlık pratiğinde, tarihî çevrelerin içinde böylesi nitelikli kentsel müdahalelerin sayısının oldukça az olduğu söylenebilir. Yazımı bitirirken tarihî çevrelerde yaşamı zenginleştirecek ve bu yerleşimlere ilgiyi artırarak onların sürdürülebilir gelişmesine katkıda bulunacak nitelikli müdahalelerin çoğalması dileğimi vurgulamak isterim. ❖

Fotoğraf: Gökhan Okumuş

Fotoğraflar: Özgün Özçakır

8. 270° Sivrihisar'dan Sivrihisar'a ve Eskişehir Ovası'na Bakmak

NOTLAR

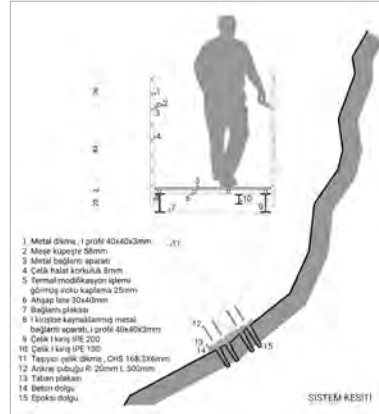
1. ODTÜ Mimarlık Bölümü Kültürel Mirası Koruma Lisansüstü Programı'nda 2009 sonbahar döneminde Prof. Dr. Neriman Şahin Güçhan, Doç. Dr. A. Güliz Bilgin Altınöz ve Arş. Gör. Pınar Aykaç yönetiminde yürütülen CONS 507 Kent-sel Korumada Planlama ve Tasarım dersi kapsamında; Deniz Avcı, Elif Selena Ayhan Koçyiğit, Mesut Dinler, Onur Tunç Ekmekçi, Derya Fidan, Bilge Köse, Özgün Özçakır, Feray Öztürk, Funda Solmaz, Azize Elif Yabancı, Ozan Sürmeli-hindi, Muradiye Şimşek, İlker Teker, Ayten Hüma Tülce ve Hande Yeşilyurt tarafından, Sivrihisar tarihi kent merkezinin korunması ve sürdürülebilir gelişimi için "A Project for Preparation of Sivrihisar Conservation and Management Plan" başlıklı yönetim planı önerisi geliştirilmiştir.
2. "Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun", Kabul Tarihi ve No: 14.07.2004/5226, *Resmî Gazete*: 27.07.2004/25535
3. 2863 Sayılı KTKKK'de yapılan değişikliklerle ilgili değerlendirmeler için, bakınız. Kamacı, Ebru, 2014, "2863 Sayılı KTKKK'nın Uluslararası Yasal Düzenlemeler Bağlamında Değerlendirilmesi", *ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi*, cilt:31, sayı:2, ss.1-23. Özel, Sibel, 2005. "5226 Sayılı 'Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun' Üzerine Bir Değerlendirme", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, cilt: 63, sayı 1-2, ss.113-138.
4. 27 Nisan 2021 tarihindeki alan çalışması sırasında yapılan yapılandırılmamış sözlü görüşmeler.
5. Sivrihisar'ın son yıllarda kültür turizmi odaklı geçirdiği dönüşüm ve bu bağ-lamda tarihi yapılarla ve dokusunda uygulanan koruma / onarım müdahaleleri, bu yazının konusu olmamakla beraber, kültürel, sosyal ve ekonomik boyutları nedeniyle başlı başına başka bir araştırma makalesinin konusu olabilecek kap-samdadır.
6. 27 Nisan 2021 tarihindeki alan çalışması sırasındaki gözlemim, yapıyı ziyaret eden neredeyse herkesin Sivrihisar ve Eskişehir Ovası'nı arka planlarına aralık özcüküm yapması olmuştur.
7. Bu bölümün yazımında, "A Project for Preparation of Sivrihisar Conservation and Management Plan" başlıklı yönetim planı önerisi raporundan yararlanılmış-tır. Bakınız, CONS 507 Kent-sel Korumada Planlama ve Tasarım, ODTÜ Kültürel Mirası Koruma Lisansüstü Programı, 2009 Sonbahar Dönemi.
8. Aksoy, Erman, 2015, "Kentsel Gelişme ile Ulaşım Etkileşimi-Sivrihisar Örne-ği", Gazi Üniversitesi FBE, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara. Doğru, Halime, 1997, **XV. ve XVI. yüzyıllarda Sivrihisar Nahiyesi**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
9. URL1. "Wooden Roofed and Wooden Columned Mosques in Anatolia", whc.unesco.org/en/tentativelists/6346 [Erişim: 04.08.2021]
10. Aksoy, 2015.
11. Doğru, 1997.
12. CONS 507 Kent-sel Korumada Planlama ve Tasarım, ODTÜ Kültürel Mirası Koruma Lisansüstü Programı, 2009 Sonbahar Dönemi. Gedik, Kaan, 2019, "Re-vealing the Values Attributed by the Inhabitants in Historic Urban Landscapes: The Case of Sivrihisar, Eskişehir in Turkey", ODTÜ FBE, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara.
13. URL2. "YAPI / ÇEVRE DALI ÖDÜLÜ 270° SİVRİHİSAR, Sivrihisar-Eskişehir" mo.org.tr/ulusalsergi/index.cfm?sayfa=YC_S [Erişim: 04.08.2021]
14. URL3. "Kayalıktan Uzanmak" xxi.com.tr/i/kayaliktan-uzanmak [Erişim: 04.08.2021]
15. URL4. "270° Sivrihisar" arkiv.com.tr/proje/270%C2%B0-sivrihisar/10301 [Erişim: 04.08.2021]

16. URL3.
17. URL4.
18. URL2.
19. URL3.

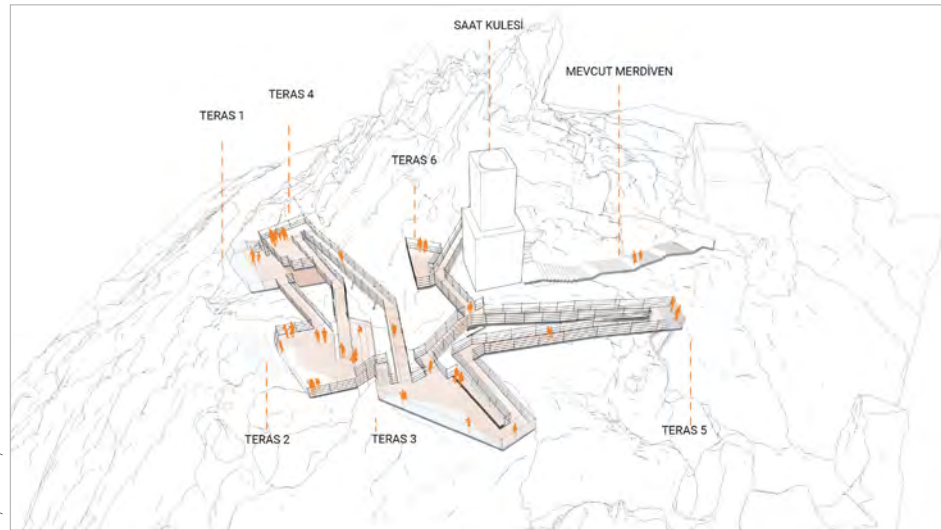
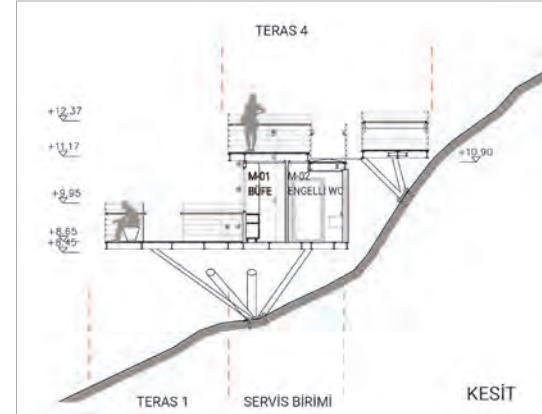
20. Yapıyı benimle birlikte ziyaret eden Cansu Ekici, Gökhan Okumuş ve Merve Öztürk'e hem yol arkadaşlıklarını hem de yapı üzerine yerinde fikir alışverişleri-miz için teşekkürü borç bilirim.

KÜNYE

Proje Adı: 270° Sivrihisar
Proje Yeri: Sivrihisar, Eskişehir
Proje Müellifi: Arif Biltir, Emre Torbaoğlu, Evrim Akcan
Proje Grubu: Maya Başdal, Yağmur Hürreemoğlu, Ecem Kurum, Ayçıl Yılmaz
İşveren: Sivrihisar Belediyesi
Yapımcı: Bayraktarlar Metal
Statik: Penta Mühendislik
Elektrik: RT Elektrik
Fotoğraflar: Engin Volkan
Proje Tarihi: 2016
Yapım Tarihi: 2018
Toplam İnşaat Alanı: 340 m²

1. Metal ölçümü, 1 profil 40x40x3mm
2. Meşe kaplama 60mm
3. Metal bağlama aparatı
4. Çelik metal baskıya 80mm
5. Termal yalıtımdan önce işleme görmüş 20mm kalınlığında 250mm
6. Alüminyum 30x40mm
7. Bağlama plakası
8. 1 koruyucu kaplamalı metal bağlama aparatı, 1 profil 40x40x3mm
9. Çelik 1 kare IPE 200
10. Çelik 1 kare IPE 100
11. Tesisat için ölçüm, ÇHS 148,3x6mm
12. Anlatıcı 1/2" ölçü 40x20mm L 300mm
13. Talam plakası
14. Beton döşeme
15. Çelik döşeme

Kaynak: Atölye Kolektif

9. Analitik diyagram ve kesitler